

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus „Fejérmegyei Napló“, a vobis institutum ad catholicorum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter. (Az általános katolikusok törekvéseinek előmozdítására „Fejérmegyei Napló“ czim alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük.) XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófnak, 1895. márc. 6-án.

Előfizetési árak:
Egész évre 6 frt, félévre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr.
Egyes szám ára 5 kr.

Felolvasó szerkesztő és laptulajdonos:

Németh Ödön.

Megjelenik minden kedden, csütörtökön és szombaton este.

Szerkesztőség: Szent-István-utca 3.

Kiadóhivatal: Szammer Imre könyvnyomdája.

A béke.

Fehér szárnyu galamb száll át a világ fölött, a béke szózata hozza lázba az embereket. A leghatásosabb uralkodó, az orosz császár intézett felhívást a többi nemzetekhez, a mely egy értekezlet összehívását indítványozza, a melyben megállapítanak azokat a módozatokat, a melylyel lehetővé tétetnek az általános lefegyverzés.

Az orosz hivatalos lap erre vonatkozólag a következőket jelenti:

„A császár ő felsége parancsára Muraviev gróf külügyminiszter e hó 12-én a szent-pétervári udvarnál igazolt valamennyi kiildöli képviselőnek a következő közleményt hozta tudomására:

Az általános béke föntartása és a mértéken túl való fegyverkezésnek, a mely valamennyi népre nehezedik, lehető csökentése képezi a világ mostani általános helyzeténél fogva azt az ideált, a melynek elérésére kellene, hogy irányuljon minden kormány törekvése.

() Felsőge, uram és császárom teljesen át van hatva ettől az emberi és nemes érzületől. A császári kormány meg lévén győződve, hogy ez a magasatos cél megfelel minden hatalom legfontosabb érdekeinek és jogos óhajtsáinak, a mostani pillanatot igen alkalmasnak tartja arra, hogy nemzetközi

megvitatás után megleljék azokat a hathatós eszközöket, a melyek a népeknek biztosíthatják a realis és tartós béke jótéményeit és véget vethetnek a mostani fegyverkezés növekvő fejlesztésének. A legutolsó 30 esztendő folyamán rendkívül megszilárdult a művelt népek öntudatában az általános béke iránt való óhaj. A béke fentartását jelölték ki a nemzetközi politika céljának. Az általános béke nevében kötöttek egymással a nagy államok hatalmas szövetségeket; hogy a békét határozottabban biztosíthatassák, haderejüket eddig nem is sejtett terjedelemben fejlesztették ki és ezt a tevékenységüket még mindig folytatják a nélkül, hogy bármely áldozattól visszariadnának. (sakhogy ezen áldozatok dacára sem sikerült még eddig az óhajta óhajtott paczifikáció jótékony eredményeit elérni

Az emelkedő irányzatu pénzügyi terhek gyökerén érik a közjólétet, valamint a népek szellemi és anyagi erőit. A munka és a tőke tulnyomó nagy részükben elvonatnak természetes rendeltetésüktől és improduktív módon használatnak fel. Száz meg száz milliót fordítanak borzasztó romboló szerszámokra, a melyek ma még a tudomány legújabb vívmányai, de holnap, valamely új felfedezés következtében, tökéletesen értéküket veszítik. A nemzeti kultúra, a gazdasági haladás és a jólét megteremtése meg vannak bénítva

vagy gátolva vannak fejlődésükben. Minél jobban fokozzák az egyes hatalmak fegyverkezésüket, annál kevésbé felelnek meg annak a célnak, a melyet a kormányok maguk elé tűztek. A gazdasági válságok nagy részükben a mértéken túl való fegyverkezésnek és annak a folytonos veszélynek tulajdonítandók, a mely a hadiszerek felhalmozásában rejlik. Korunk fegyveres békéje ekképp nyomasztó teherré válik, a melyt a népek mind nehezebben és nehezebben tudnak elviselni. Nyilvánvaló tehát, hogy ha ez a helyzet tovább tart, annak elkerülhetetlenül ahhoz a kataklizmához kell vezetnie, a melynek megakadályozásán fáradoznak és a melynek borzalmai már előre iszonyattal töltötenek el minden emberi érzést. Véget vetni ennek a folytonos fegyverkezésnek és föllelni az eszközöket ama veszélyek elhárítására, a melyek az egész világot fenyegetik: ez a legfőbb kötelesség, a mely ma minden államra hárul.

Ő felsége, áthatva ezektől az érzelmektől, megméltóztatott engem bizni, hogy valamennyi kormányban, a melyeknek képviselői vannak az orosz udvarnál javaslatba hoztam egy értekezlet összeülését, a mely ezzel a komoly problémával foglalkoznék. Ez az értekezlet Isten segédelmével kedvező előjel volna a kezdődő évszázadra nézve. Hatalmas gyújtópontjában egyesitendé min-

Későn.

— A Fejérmegyei Napló tárczája. —

Írta: Németh Ödön.

Éreztem, hogy súlyos idegbaj előtt állok s azért egy orvos barátomhoz fordultam tanácsért.

Azt mondta, hogy menjek Radegundba, mintán ugy is megkezdődött már a fürdő-szezon. Ajánlotta azonban, hogy előbb keressem fel az egyetemi professzort.

A professzor részletesen kikérdezett s aztán azt mondotta.

— Nagyon szép hely az a Radegund. Magam is voltam ott családommal. Ott nagyon jó levegő van és bizonyos, hogy kellemes nyaralóhely. Azért én mégis azt gondolom, hogy az nem magának való. Hanem azért menjen el oda, de ha majd megunna, ajánlom, menjen tovább. Szóval utazzék, szórakozzék. Ez fog magának használni.

Mielőtt elutaztam volna, felkerestem Barunkát üzletében.

Azzal az ürüggyel mentem hozzá, hogy butorokat akarok venni, valóban pedig reméltem, hogy megtudók tőle valamit Tildáról.

Üzleties udvariassággal, de hidegen fogadott. Megmutogatta a kívánt butorokat, de egy hanggal sem említette Sefcsikéket.

Már elmenőben voltam, mikor erőt vettem természetes gyávaságomon s azt kérdeztem tőle nehezen palástolt igazatossággal:

— Ön bizonytal tudni fogja. Mondja meg, kérem, hogyan van...

Nem tudtam kimondani a Tilda nevét, elakadt a hangom.

Barunka azonban megértette, mit akartam kérdezni s változatlan arccal röviden csak annyit válaszolt:

— Jobban!

Semmit többet. De nekem ez is elég volt. Ugy éreztem, hogy Barunka fölénnyel bír fölöttem és bizonyos alázatos hálát éreztem iránta ezért a rövid fölvilágosításért.

Vagy talán más is eszembe jutott, mikor elválásunk alkalmával hálásan megszorítottam a kezét?

Radegundban két hétig voltam.

Az a fegyelmezett nyugalom, mely a fürdőtelepen uralkodott, eleinte jó hatással volt reám.

Egy napon azonban egy pár barátommal találkoztam, a kik átutazóban egy napot töltöttek Radegundban. Vidám, jókedvű fiúk voltak s társaságukban jól töltöttem el a napot.

Este, mikor a zeneóra véget ért, mulatóasztalunk mellé intették hön szokás szerint a cigányt s huzatni akartunk.

A fürdőgazgató azonban közbelépett.

— Kérem, a házi fegyelem tiltja a kiszabott időn túl zajongani a fürdőtelepen. Itt beteg emberek vannak, a kiknek nyugalomra van szükségük.

Ugy találtam, hogy csakugyan nem nekem való hely Radegund.

Másnap barátaim társaságában tovább utaztam.

Nem tudtam azonban sehoh sokáig maradni. Mindenütt valami türelmetlen elégedetlenség fogott el, s gondolataim mindig idehaza voltak. A nagyfoku idegesség elhaarradt, de annak helyét valami kielégítetlen vágy melan-kóliája foglalta el.

Már régen ősz volt s én hónapok kóborlása alatt sem találtam meg az óhajtott nyugalmat, a mit a tudós professzor ígért.

Abbáziát megunva, Nizzába készültem.

Mikor be volt már minden csomagolva, megváltoztattam uti tervemet.

Ugy találtam, hogy az a világban csatangolás nem gyógyít meg engem. Tudatára ébredtem akkor annak, hogy az, a mi üz egyik helyről a másikra, a háborgó érzelem.

Ez elől pedig nem lehet megszökni.

Az a kétségbeesett leányarc, a kit én elhagytam a hazában, velem jött mindenhová. Ébren és álomban mindig csak vele foglalkoztam. Nem félttem már tőle, csak vágytam utána.

A régi szerelem, a mely talán nem is szünt meg soha, csak én ugy képzeltem, újra a régi erővel vonzott vissza az elhagyott Tildához.

Bosszankodtam magamra, hogy előbb nem tartottam lelkiismeretes vizsgálódást érzelmeim fölött.

Nem kellett volna eljőnem. A katasztrófális nap után azonnal jóvá kellett volna tennem hibámat.

Mennyi keservtől mentettem volna meg mást, mennyi vívódástól önmagamat!

Csak a gyávaság, az erkölcsi bátorság hiánya iizött engem az idegenbe.

Jóvá kellett tennem mindent!

Ez az elhatározás újra visszaadta életkedvetem s még aznap a boldogság reményével eltelve utra keltem hazafelé.

Megérkezésem napján este fölkerestem Sefcsikéket.

Nem éreztem semmi gyávaságot, nem félttem már a szülők szemrehányásától.

Olyan boldog voltam, annak tudatában,

Mai lapunk 6 oldal.

den állam fáradozásait, a melyek őszintén töreksznek, hogy győzelemre segítsék az általános béke nagy eszméjét a rombolás és visszavonás eleme fölött és egyuttal, éppen a méltányosság és a jog alapelveinek ez egyetemes elismerése folytán, a mely alapelveken az államok biztonsága és a népek jóléte nyugszik, megszilárdítandó az államok egyetértését."

Az orosz czár szózata nem fog eredménytelen maradni, ha talán a felhívásában foglalt intencziók egyelőre mindenben érvényesíthetők nem is lesznek.

Igaz, hogy korunk mozgató eleme a kenyér kérdés, a milliókba kerülő katonaság leszerelése mégis nagy könynyebbségére fog válni a válságos viszonyoknak. Így, ha a czár nem is fogja megvalósítani a legmagasabb ideát, ha nem sikerül is neki létesíteni a világbékét, de kétségtelen, hogy kezdeményezésére óriási lépéssel segítette előre az örök béke létesítésén fáradozókat.

A kath. körök és a szocializmus.

Felolvasta a kath. körök országos nagygyűlésén:

Uj. Zichy János gróf.

(Folytatás és vége.)

A magyar törvények — hála Istennek — megadják a lehetőséget arra nézve, hogy ily természetű társaságok is keletkezheszenek. Törvényekben van letéve a garancia nemcsak ily egyetek keletkezésének, de fennmaradásának is. Rajtunk áll tehát, t. uraim, egyedül, sőt kizárólag, hogy minél több és minél gazdagabb erkölcsi tartalommal bíró katolikus körök és egyetek keletkezzenek a hazában, ezen egyesületek vezetésétől és intézésétől függ továbbá azon vonzó erő, melyet nekik állandóan gyakorolniuk kell, hogy minél tömegesebben vonhassák körükbe a polgárságot. Minden kezdet nehéz, uraim és legnehezebb ott, hol egyáltalán alig van anyag, melylyel dolgozni lehetne.

hogy nemsokára karjaim között tartom menyasszonyomként az én szép Tildámat, hogy szerettem volna ebben a nagy boldogságban újjongani.

Csak úgy rohantam végig az utcán.

Mikor ott voltam a ház előtt, egy percze megállapodtam, hogy elfáradt tudóm lélekzetet vegyen. Aztán három lépcsőt is ugorva egyszerűen, rohantam fel az emeletre.

A régi eszedet meglepte, hogy viszontlátott. Csak azt kérdeztem, itthon vannak-e s igenlő válasza után bekopogtam a szobába.

Együtt volt a család s kivülök még ott volt Barunka is.

Megjelenésem nagy meglepetés volt, de ez nem hozott zavarba. Hiszen a meglepedést, a boldogságot hoztam magammal.

Csak az tint föl az első pilanatban, hogy Tildán a meglepetésén kívül nyoma se látszott az örömnök.

Ugy határozottam el már az uton, hogy röviden fogok nyilatkozni.

Épp ezért köszönésem után, mielőtt a meglepetéstől bárki is magához térhetett volna, Sefcsik elé léptem.

— Hosszu távollétem után két ókól kerestem ma fel urambátyámékat. Először bocsanatot jöttem kérni a családtól s különösen Tildától, hogy könnyelműen anyai fájdalmat okoztam. Másodszor azért jöttem, hogy Tildát feleségül kérjem.

Szavaimat mély esend követte.

Bizonyos meglepődéssel tekintettem végig a jelenlevőkön s láttam, hogy a családtagok egymásra mosolyognak, Barunka pedig izgatottan mozog a helyén.

Sefcsik szólalt meg legelőbb.

— Kedves öcsémuram, — mondtotta nem

Nálunk a közfelfogás példái a katolikus körökben inkább klubbokat vagy olvasóköröket szeret látni és azon szellemből, melyet valószínű megismerésem, inkább politikai tendenciákat olvas ki. Pedig addig, amíg ezen felfogás létező fog, a katolikus körök csak haszontalanul szaporítandják azon amugy is tömémenten egyetek számát, hol a czél csak a szórakozás, mely az újságok olvasásában és a kártyák forgatásában áll — és hatásuk a legjobban esetben egyenlő a semmivel. Amíg a katolikus egyetek lassu, de következetes munkával maguk nem fogják a regenerálás munkáját megkezdeni, mely abból áll, hogy felvilágosítsák katolikusainkat arról, hogy a katolikusnak nem legfőbb erénye a vallási közömbösség és nem legnagyobb gyengesége az a külső tényekben is nyilatkozó buzgalom, melyet ma még fanatizmusnak neveznek minálunk; a míg jó katolikusnak lenni azt fogja jelenteni még katolikusok előtt is, hogy ellenségei vagyunk minden haladásnak és a jözan ést feláldozzuk a hitnek; amíg lehet egyáltalán oly óriási külömbiséget tenni katolikus és katolikus közt a kvalitás tekintetében, mint ma, addig a katolikus egyetek, bármilyen számúak legyenek is, erkölcsi hatást nemcsak hogy nem gyakorolnak, hanem ellenkezőleg tanyái lesznek kortekedéseknek és szürcerei ily jeleneteknek, midőn katolikusok küzdenek katolikusok ellen a helyett, hogy kézbe téve, váltól válnak vetve, egy czétra történék egyesült erővel.

Minél számosabb katolikus egyeket alakítsunk tehát a hazában. — Ne csak névleg, hanem tényleg teremtsük meg az óriási hálózatot melyben az egyik katolikus egyet a másikkal láncszem gyanánt van összekapcsolva, legyen ezen szervezetenek góczpontja, mellékágai, terjedjék ez községről-közsésre, járásról-járára meggyéről meggyére, hogy átölje végre az egész hazát, és ebben a szervezetben azután tejsünk ki egy oly mérvű és oly természetű tevékenységet, mely mindenben ellensúlyozza a szocialis mozgalmat. Katolikus irányu lapok szerkesztése, kath. szellemű kölcsönkönyvtárak létesítése és ily irányu röpiratoknak a legolcsóbb áron való terjesztése, volna az egyik mód, melylyel a katolikus egyesületek sikeresen működhetnek. Azután következéne az időszakonként ismétlődő felolvasások, előadások, értekezletek, melyekben és melyek által megfelelő világításba helyeztetnének, a társadalmi

minden guny nélkül — későn méltóztatott jönni, mert Tildánkat a napokban már eljegyeztük Barunka urral.

Az hittem, beomlik felettem a tetőzet s reám dőlnek a falak. Alig voltam képes erőt venni magamon, hogy el ne szédüljek.

De a mikor Tildára néztem s láttam kezét Barunka kezébe téve s láttam ugyanazzal a szerelmes mosolylyal arczába nézni, a melynek egykor én voltam az egyedüli részese, s midőn láttam odahajolni közel Barunkához s bizalmasan sugni valamit fülebe: a fájdalom, a keserűséget előtte bennem a gyűlölet, az undor és a megvetés.

Ugy éreztem, hogy abban a leányban elfajult az emberi természet legnemesebb érzése, mikor ugyanazzal a szeretettel képes körülvenni jelenlétemben egy másik férfit, a melyet rövid idővel azelőtt az egész életre nékem ígért.

Az bizonyos, hogy akkor sokkal nagyobb volt bennem a gyűlölet, semhogy igazságos tudtam volna lenni.

S míg én ott álltam, küzdve a bennem forrongó érzések ellen, oda jött Tilda hozzám s megfogta barátságosan a kezemet.

— Azért a bolondságért pedig — mondotta mosolyogva — a mit én elkövettem, nem haragszunk ám mi magára. Sőt igen sokszor felemlítettük Imrével, hogy mi tulajdonképen magának köszönjük ezt a nagy boldogságot, mert éa csak a Dunába ugrás után ismertem meg őt olyan jónak és nemesnek.

Aztán visszazetett Barunkára, szeretetteljesen, boldogan.

Csak még ez a hálálkodás kellett, hogy egészen megsemmisítsen.

Félek, nem jöttem el tőlük a nélkül, hogy nevetséges nem lettem volna.

kérdések. Itt tápot nyerhetne a műveltség minden fokán álló tagja vagy látogatója e köröknek.

Aztán létesítsünk keresztény hitel- és fogyasztási szövetkezeteket, beteg- és munkaségélyező egyeteket, enyhítsük a nyomort mindenütt és minden rendelkezésünkre álló eszközökkel.

Keressük fel és vigasztaljuk a betegeket, adjunk nekik lelki táplálékot és reményt, hasunk oda, hogy a kisedővődákban már zsenge korban beleplántáltassék a gyermeke a hit, tegyünk meg minden lehető arra, hogy a vadházasságok megszűnjenek és a keresztény szeretet és béke anyyala vonuljon be a családok szentélyébe.

Egyszóval tegyük meg, a mit vallásunk előir tegyünk azt a katolikus egyetek kebelén belül közösen, együttessen és akkor kell, hogy eredménye legyen ezen működésnek, mely segít az elnyomotton, kenyeret ad az éhezőknek, alalmazná a szűkölködőknek, vigaszt a kétségbeesetteknek. És adja a segítséget az erős a gyengének, a kenyeret a gazdag a szegénynek, a boldog a vigaszt a szerencsétlennek. Nem lesz ez egyéb, mint egy nagy harmonikus munka, mely ha nem is lesz tökéletes, kell, hogy nagy horderejű, kiszámíthatatlan hatású legyen.

Ne higyjék, hogy a katolikus egyetek tömeges megteremtése nagy nehézségekkel járna vagy éppen lehetetlen volna. Ha készeinkint a plébános urak és a katolikus hívők csak néhány tagja akarja, megtörténhetnek az első lépések, az intézménynek alapját meg lehet vetni. De nem is szükséges az, hogy mindjárt ily tömegesen keletkezzenek a katolikus egyetek; az a kép, mely ma elm tárul, fényesen bizonyítja, hogy társadalmilag nagyot és maradandót alkothassunk. Első dolgunk legyen tehát az országban levő katolikus egyesületek szellemét és irányát szigorítani, kitűzni minden egyes egyet elé azt a czélt, melyet csak következetességgel lehet elérni, de a melyet ei kell érni, ha nem akarjuk, hogy a jelenlegi katolikus egyeteinkből kivesszen az élet, ha azt akarjuk, hogy ezek egy fejlődő szervezetet képezzenek. Egy szóval ne képezzék a katolikus körök és egyetek a momentán vallástalan kornak és felfogásnak csupán reakzióját, ne legyenek ezek egy alkalomra emelt szobrok, melyeket ledönt az első vihar, azért, mert nem szilárd anyagból készülnek.

Hogy leértem az utcára, szertelen düh fogott el. Képes lettem volna embert ölni.

Napokig vajudott bennem az emésztő düh és gyűlölet, s napokig foglalkoztam az eszmével, hogy Tildát és Barunkát megölöm.

Az idő azonban lassanként felolvastotta a bennem lévő gyűlöletet s helyét a megnyugvás foglalta el.

Ha azon az estén esetleg kételkedtem volna Tilda Barunka iránti érzelmének őszinteségében, a későbbi idők meggyőztek volna az ellenkezőről.

Gyakran találkoztam azóta velök s látom, hogy valóban boldogok.

De ha látom őket az utcán sétálni, megszűröl elkerülöm, mert nem tudom az ő megelégedett boldogságukat irigy gyűlködés nélkül nézni.

Ugy érzem mindig, hogy ezt a boldogságot én tölem rabolták el.

Egy év óta egy kis gyermek kíséri őket sétáikon. Aranyhaju, bájos leánygyermek, éppen olyan, mint az édes anyja.

Es mikor így látom őket, mindig vágyat értek, hogy megfogjam azt a gyermeket, a ki kétségtelen bizonyítéka az én megcsalátásomnak.

Mikor Zsolnai Kálmán befejezte történetét, egyideig lehajtott föl hallgatott.

Aztán keserűséggel hangjában odaszólott hozzánk:

— Azért mondom nektek, ne vitatkozzatok a szerelemről! Nem lehet azt paragrafusokba szedni, nem lehet azt megmagyarázni, mert változata megszámlálhatatlan s nyomán karöltve jár az üdv és kárthatat.

(Vége.)

Míg az állam anyagi rendszabályokkal igyekszik a szocializmus érdekében hatni, addig mi katolikusok követeljük ki, vegyük ki magunk számára a társadalmi szervezkedés gazdasági munkáját, mutassuk ki meg épen az államnak, mely mindinkább letér a katolikus alapról, mely óriási erkölcsi tökéleket a katolicizmusban és mily hasznos polgárai az államnak épen a jó s buzgó katolikusok. Ne egyéni érdekből tegyük ezt, hanem a vallási és polgári kötelességből, tegyük azért, hogy a vallás által a társadalmat, a társadalmot által pedig az államot mentjük meg az enyészettől. És ha csak el nem vesznek az államok a végelenség nagy tengerében és feledésbe nem megy mindaz, a mit századokon át szorgalommal és erélyvel alkottak meg az államférfiak: el fog jönni az az idő, a midőn be fogják látni mindazok, kiket a gőg még teljesen el nem vakított, hogy a katolikus vallásnak természetfeletti befolyása mentette meg a legtekélyesebb emberi intézményt, magát az államot attól a nagy veszélytől, melybe azt a társadalom fordulalmai döntötték.

De ne legyünk elfoglaltak! - meg vagyunk mindannyian győződve arról, hogy tisztán és kizárólag erkölcsi tartalom orvossággal a társadalmi bajokat orvosolni nem lehet, de egyuttal azt is tudjuk, hogy a közgazdasági törvények, melyek az említett bajok orvoslását czélozzák csak akkor hathatnak eredményesen, ha azok vallás-erkölcsi alapra lesznek fektetve, vagyis az erkölcsi törvényeknek felelnek meg, ép úgy a természetes erkölcs mint a keresztény vallás követelménye szrint. Azért a magam részéről nem fogadhatom el azon felfogást, hogy a társadalmi kérdések megoldhatatlanok, a társadalmi bajok nem orvosolhatók. Nem tagadható ugyan, hogy ezen utvesztőből, melybe a keresztény alapelvek feladásra következtében jutottunk, nagyon nehéz a kibontakozás, mindazonáltal megtalálhatja azt mindenki, a ki azt a katolikus hit világnál keresi.

Am keressék az államhatalom kezelői azt ott, a hol akarják, keressék a nemzetgazdaság világában, a tudományok hazájában, a törvények halmazai közepette, keressék azt bár a bölcsészet téóriáiban vagy a miszticizmus ábrándjai közt, mi katolikusok jól tudjuk, hogy hol van a megoldás és egyesült erővel segíteni fogunk az államnak még akkor is, ha elnyomnak, ha félretolnak, ha megálznak.

Közyülés a városnál.

Székesfehérvár szab. kir. város törvényhatósága f. hó 29-én d. e. 9 órakor tartotta augusztus havi rendes közyülését, a bizottsági tagok élénk részvétele mellett, a mennyiben ugyanis 7 kivételével mindnyájan megjelentek. Már 8 óra tájban élénk volt a vársháza s a vársház elélti tér, a pályázók és kortesek nyájasan üdvözölték az érkező biz. tagokat. A plebános-választás, valamint az üresedésben levő hivatali állások betöltését élénk érdeklődéssel várta a közönség, mely a közyületi teremnek a hallgatóság számára jelölt részét zsufoláslig megtöltötte.

A közyülés lefolyásáról tudósítunk a következő.

Báró *Fiáth* Pál főispán elnök a közyület megnyitván a jövő havi közyülés határnapjaira szeptember hó 29-ike állapotott meg. Pollák Armin a házal kereskedők ellenőrzése tárgyában a rendőrfőkapitányhoz intézendő s már bejelentett interpellációját a jövő havi közyülésre halasztja.

Ezek után a tárgyrend megváltoztatásával a belvárosi plebánosi állás betöltésére került a sor. Két pályázat érkezett be. Pályáztak ugyanis *Katoná Horváth* István középiskolai hitoktató és *Kneis* Pál ráczkevei esperes-plebános. A közyülés közfelkiáltással *Katoná Horváth István* választotta meg plebánosnak. Arvaszéki ülnöknek dr. *Kerekes* Lajos volt I. aljegyző; I. aljegyzőnek *Lipcsai* Lajos volt II. aljegyző; II. aljegyzőnek *Knittelhoffer* Károly jogszigorló választott meg. A Paulovits Ferencz halálával megüresedett közyügyi állásra 2 pályázat érkezett be. Pályáztak ezen állásra

Sveivald András közíg. kiadó és *Szalay* József napidíjas írnok. A 105 szavazó közül 70 *Sveivald* Andrásra, 34 *Szalay* Józsefekre aita be szavaztatást s beadatot 1 úres lap; *Sveivald* András tehát 36 szótöbbséggel közygámnak megválasztatott. — A közygazgatási kiadói állásra *Békefi* (Szaller) István iktató, *Benkő* József és *Szalay* József írnokok pályáztak. *Szalay* József nevének elhangzásakor hangos éljenzésben tört ki a bizottság s bár a szavazás elrendelését a bizottság egy tagja sem kérte, a szavazást a főispán elrendelte. Beadott 101 szavazat, ezek közül Szalay Józsefekre 58, *Békefi* Istvánra 42 szavazat esett. *Szalay* József tehát 16 szótöbbséggel közygazgatási kiadónak megválasztatott. — A korcsolya-egylet terhére pótlólag előirt 22 frt 50 kr csatorna beoltozási költség a tanács pártoló véleménye alapján elengedett. — Báró *Fiáth* Pál főispán által a folyó élv első feléről tartott számonkérő-széki ülésről beterjesztett jegyzőkönyvből foglaltakat a közyülés tudomásul vette.

A megüresedett 2 közíg. bizottsági tag-sági állásra dr. *Eisenbart* Károly 91, dr. *Lówy* Károly pedig 75 szavazattal választott meg.

Nagy vitát provokált *Richter* József v. biz. tag indítványa a cigánykérdés megoldása tárgyában. Indítványa kéri: 1. a cigányok illetőségének megállapítását; 2. a nem helybeli illetőségűeknek a város területéről leendő kiutasítását; 3. az apai hatalom leendő megszüntetését; 4. a cigány tankötelesekkel szemben a népoktatási törvényeknek szigorú foganatosítását és pedig egyéb mód hiányában közköltés; 5. a cigányokkal szemben katonai karhatalomnak alkalmazását. Az indítvány felolvasása után dr. *Kerekes* Lajos aljegyző jelenti, hogy a tanács a cigányok illetőségének megállapítása tárgyában már intézkedett; s egyidejűleg a tanács javaslatként jelenti, hogy leginkább czélhoz vezetne a cigányoknak a szülőhegyi bányákban leendő alkalmaztatása.

Dr. *Kövesy* István biz. tag tiltakozik azon intézkedés ellen, hogy a cigányok a szülőhegyi bányákban nyerjenek alkalmazást, mert ez esetben az 1000 holdnyi területen fekvő szülőhegy vágyonbiztonságát 8 ór a leggondosabb őrködés mellett sem védheti meg. Ajánlja azonban, hogy a cigányokat a rendőrség szigorúan ellenőrizze s annyiszor büntesse az 1879. XL. t.-cz. alapján, a hányszor csavargáson, esetleg koldulásra éri úgy az egyeseket, mint az egyesekből összeverődött csoportot. A megrendszabályozásnak eme szigorú, de indokoltan meg nem támadható jogi alapon nyugvó módja a cigányt vagy életmód változtatásra, vagy szökésre fogja kényszeríteni. (Zajos helyeslés.)

Havranek József polgármester *Richter* József indítványát nem találja alkalmaszserűnek, mert nagy terhet ró az árvászéki ülnökre, közygámrá, sőt a főkapitányra is s a kívánt czélt még sem eredményezi. *Kövesy* István indítványához csatlakozik oly módosítással, hogy a belügyminiszterhez felterjesztés intézendő, melyben a törvényhatóság közvetve a törvényhozás figyelmét hívná fel a cigánykérdés megoldására.

Reé István főkapitány élénk derűltség közepette jelenté ki ezek után, hogy kóbor cigány városunkban nincs; mert ő a kihágási eljárást az 1879. XL. t.-cz. alapján már hónapok óta folyamathatá tette velük szemben s azon meggyőződésre jutott, hogy a cigánynak a városi kötérlé nagyobb ellensége nincs, mert néhányzori lezáratás után mindnyájan megszoktak a tanköteles gyermekekkel együtt.

Az élénk cigány vita után a közyülés a polgármester indítványát fogadta el.

Felolvasattat a vallás és közoktatásügyi m. kir. miniszter leirata, melyben jóváhagyja a város közönsége által létesített két egyenként 5000 frtos ezredéves iskolai alapítvány alapító levelet, melyet tudomásvétel után a közyülés a polgármesternek adott ki oly utastással, hogy az ösztöndíjakra pályázatot hirdessen, s a már meg levő kamatok hovaforlítása tárgyában jelentsen.

A tanács ama előterjesztését, hogy a János-füntási tanya gazdaság volt bérlőjétől az általa emelt épületeket 1115 frt értékben a város átvegye, a bizottság magáévá teszi s az épületek átvételét határozatilag kimondja oly-

kép, hogy a bérösszeg a fenti érték arányában felemléttessék.

Dr. *Kerekes* Lajos aljegyző jelenti, hogy a belügyminiszter jóváhagyta a módosított tűzrendszeti szabályrendeletet. E jelentés kapcsán tárgyalta a bizottság a tűzrendőri vizsgálatokról *Reé* István rfőkapitány által beterjesztett részletes jelentését, mely szrint tűzrendszet szempontjából városunk a legutolsó helyet foglalja el az országban, mert az eddig megvizsgált 216 ház közül 20-25 nem felel meg ama követelményeknek, a melyet oly szigorúan ir elő a szönyegen levő szabályrendelet. E szrint a tűzszemle befejeztével mintegy 1000-1500 háztulajdonos lenne büntetendő. Kéri a törvényhatóság véleményét, vajjon a büntető elárást folyamatba tegye-e vagy nem?

Havranek József polgármester nem tartja méltányosnak a büntető eljárás folyamatba vételét, mert a hatóság nem lépett fel kellő erélyvel a multban. Ajánlja a szabályrendelet ki nyomtatását s a háztulajdonosokkal leendő közlést.

A bizottság hosszabb eszmecsere után olykép határozott, hogy minden háztulajdonos a szabályrendelet kapcsán felhívassék, miszerint az övintézkedéshez szükséges szereket mindenki záros határidő mellett beszerezze s jövő év május 1-ig pedig a szalma és széna-készleteket minden gazda a város külterületére vitesse.

A jégkábizottság előterjesztése folytán tárgyalás alá került a Susánszki-féle kavicsrét megvétele.

Az idő előrehaladt, a biz. tagok egy része már elhagyta a termet a polgármester nem kis bosszúságára, mert vagyonszerzéshez a bizottsági testület kétharmad részének szavazatára van szükség. Míg a referáló jegyző bosszszankodott, hogy ez ügy még most sem nyerhet befejezést, a polgármester gondolt egyet s kettő lett belőle. „Berendelem a tisztviselőket”, mondá örömittasan s a főispán elrendelte a szavazást, *Lipcsai* Lajos aljegyző pedig megtette a „berendelési” intézkedéseket. Nehezen ment a dolog, mert már fél 12 óra volt, de mégis sikerült, mert mire rájuk került a sor, épen beértek s blndre vagy mondjuk. — előzetes részletes felvilágosítás után kimondták a boldogító „igen”-t s ők is a megvétel mellett szavaztak általános derűltség között. De azért nem szavazott mindenki „igen”-nel, akadt két „nem”-es is, ezek természetesen nem tisztviselők. Szavazás közben ugyanis *Tóth* Artur biz. tag megáll dr. *Rádai* Lajos biz. tag előtt s fontoskodva tudatja: „Drága jaz a föld.” S a megjegyzésnek nagy lón a hatása, mert a bizottság hangos kacajja közepette ketten „nem”-mel szavaztak: dr. *Rádai* Lajos és *Tóth* Artur. Még a főispán is mosolygott hozzá. Végül a „berendelt” tisztikar segítségével a közyülés elhatározta a kavicsrét megvétele.

A színházi páholyjogok után a városnak visszafizetett összegeknek a házi pénztárba történl beutalását a bizottság jóváhagyólag tudomásul vette.

Arad város körlevelét, melyben az 1848/49. honvédek érdemeinek közyületi jegyzőkönyvből leendő megörökítését kéri, pártolólag tudomásul veszi a bizottság.

Paauer István állatorvosnak a f. év II. negyedéről beterjesztett jelentése tudomásul vétetik.

Tanácsai előterjesztés folytán a templomháti és határi bányának külön-külön leendő bérbeadását határozta el a bizottság, a termelési egységárt pedig 1 frt 10 krban állapítja meg. Az alsóvárosi új-temető a temető rendező bizottság előterjesztése folytán s a bizottság határozata folytán „Szentlélek”-ről neveztetett el.

A szedreskerti temető kibővítésére vonatkozó ügyiratok véleményes jelentésével együtt a gazdasági szakosztálynak adattak ki.

A sas-utca alagsortornázása, tekintettel a közel mult elemi csapására, bizonytalan időre elhalasztottat.

A fővenyi tanyagazdaság területén *Havranek* János bérlő által emelt épületeket a törvényhatóság egyelőre nem veszi át, mert a bérletet ismét a régi bérlő kapta meg.

Lederer Jakab laktanyai kantinbérlő ama

kérelmével, hogy a bérleti összeg leszállítását, elutasított.

A határi bányá berbeadás elhatároztott, olyképen, hogy a bérleti köteles f. év decz. hó 31-ig 1000 m³ kavicsot termelni.

A központi hitelszövetkezet részvényeiből a törvényhatóság 1000 koronával egy üzletrészt előjegyeztetett.

A mezőgazdasági gyakorló iskola létesítése tárgyában elhatározta a bizottság, hogy Langmár Gáspárnak a vágóhid mellett levő 3 holdnyi kiterjedésű földjét 75 frt évi bérösszegért kivesszi 6 évre, a 400 frt állami segélyt pedig kellő módon értékesíti.

Az Orsonits-féle alapítvány ügyiratai további kezelés végett évi elszámolás kötelezettsége mellett a főkapitányt adatként ki.

Végül az 1898. évi XIII - XXIX. tezikkek tudomásvételt végett kihirdetettvén, a jegyzőkönyv hitelesítésére Diebally György és dr. Szabady József biz. tagok kérték fel.

A küzgyülés 1/2 órákor ért véget.

UJDONSÁGOK.

- **Egyházmegyei hírek.** A *dinnyési* fiúkönyházban — melyet ezideig az itt való szent ferenczrendi szerzetesek láttak el — a lelkesítő teendőkkel *Chay Antal* székcséfejérvári hitelmező, a *csösz* és *pötlői* kápolnában tartandó isteni tisztelet végzésével pedig *Bilkay Ferencz* ugyan csak székcséfejérvári hitelmező bizatott meg.

- **Uj tanár.** A székcséfejérvári keskeskedelmi akadémiánál *Dr. Herman Sándor* halálával megüresedett jogtanári állásra az akadémia igazgató bizottsága tegnap délután tartott értekezletéből kifolyólag *Dr. Schlammadinger Jenő* előnyösen ismert helybeli fiatal ügyvédet bizta meg. *Dr. Schlammadinger* — mint értesülünk — a meghívást elfogadta s így a most kezdődő évfolyamban már ő fogja *Dr. Hermann Sándor* tanszékét elfoglalani.

- **A martonvásári árvaház.** A Martonvásáron építendő megyei árvaház építési bizottsága szeptember 3-án ülést tart a megyeház kistermében, hogy a beérkezett ajánlatokat elbírálja.

- **Vége a vakációnak.** A diákélet verőfényes napjainak, a boldog vakációnak vége van. A derült kedélyű diákok már komor arccal szalíngóznak a városban s készülődnek az új tanévhez, a melynek rendszeren a legelső napjai a legkeservebbek. Természetesen ma a legrosszabb napjuk a javító vizsgálatot tevőknek van, a kiknek legalább részben a vakációjuk is elromlott. A kik pedig több tárgy-büktak azokra most jön a legszényenteljesebb idő. Ujra beülnek abba a tanterembe, a hol egy évet elvesztettek, s melléjük kerülnek a fiatalabbak, a kik utólrékét őket. A kikkel jártak, azok egy egész évvel előbb vannak. Bizony szényen az még egy diákra is, ha kisé, hogy ő csak fél olyan legény mint más, neki két év kell ahhoz, a mit mások egy év alatt elvégeztek. Az új tanév eleje különben az engesztelődés és megbocsátás ideje is. Kezdjük az új tanévét szorgalommal, becsületes kötelességtudással és a mit elmulasztottak, helyrehozzhatják. Gondolják meg az új tanévbe lépő ifjak, hogy nem szülei, nem tanárai, hanem önmaguk veszik hasznát annak, a mit tanulnak. Fogják fel komolyan kötelességeiket már most, mert nagyon szomorú lesz, ha az életbe lépve sajnálnok kell az elmulasztott időt, a melyet nem ad vissza soha senki.

- **Erdőégés.** F. hó 24-én déltájban *Eszterházy Miklós* Móricz gróf csákvári erdeje ismeretlen okból kigyulladt s a tűz a talaj növényzetét mintegy 40 holdnyi területen elhamvasztotta. A kár jelentéktelen.

- **Szalkai társulata.** *Szalkay Lajos* színigazgató, mint már jeleztük is lapunkban, már október elséjén megkezdte előadásait a székcséfejérvári színházban. Tekintve, hogy Szalkai ezuttal elsőrendű társulattal jön hozzánk, bizonyára semmivel sem lesz rosszabb éve, mint volt a múlt évben. Amint az alább közölt névsorból látható, nem csekély áldozatot hozott a székcséfejérvári közönségnek Szalkai, a midőn a vidéki színház annyit jelesét szerződtette társulatához. Szalkai társulatának tagjai a következők: *Hölgyek: Ledófszky Mariska, primadonna (uj tag); Huckstend Irén colorator énekesnő (uj tag); Tábori Frida soubrett énekesnő; Hegyessy Rózsika operett énekesnő (uj tag); Horváth Miczi naiva (uj tag); Holéczy Ilona hősőnő (uj tag); Szarvassy Ilona szende (uj tag); Pajor Emilia, opera, operett comica (uj tag); Rónay Karola, drámai anya (uj tag); Borsitczy Ilona vigjátéki comica; E. Lányi Szidi segéd színésznő; Arday Vilma, Sárközzy Blanka, Simon Irén, Kövessy Szeréna, Zámori Irma, Rónay Rózsika, Kovács Elma kar és segéd színésznők; Jánosi Vilma, Szendrődi Etele tánczosnők. Urak: Szalkai Lajos operett bouffé, comikus; Hidvéghy Ernő hős szerelmes; Szarvassy Sindor lyrai szerelmes (uj tag); Bejczy György tenorista (uj tag); Erzséky Károly operett baritonista; Egri Kálmán népszínmű énekes (uj tag); Sághy Zsigmond, apa, jellem; Bezközy József comicus (uj tag); Hetényi Elemér naturbursch, bonviv.; Fábian László társalági; Izsó Miklós, Rákoss János, Csillag Benő, Kövessy Lajos, Bokross János, Vihari Elemér, Kiss József kar és segéd színészek. Tombor Aladár karnagy 16 zenésszel. Tomborné pénztárosné. Miholics Kálmán ruhátárnok. Ujvárossy Albert szertárnok. Összesen 57 tag.*

- **Gyujtogatási kísérlet.** *Rózsa István pátkai* lakos már régi haragosan a szintén odaváló *Csanádi István*nak s mindenképpen azon mesterkedett, hogy árthatna valamivel gyűlölt ellenségének. Folyó hó 27-én belopódzott *Csanády* szériuskertjébe s egy papírba göngyölt gyufacsomót dudott az ott levő buza kazalába s nem az ő szándékán mult, hogy a csóva tüzet nem fogott. A házeliek később észre vették a gyanus portékát, melyet azonnal kivettek a kazalból és értesítették az esetről a csendőrséget. A nyomozás kiderítette, hogy a merénylet *Rózsa* követte el, mert a papirosra 9 éves *Sándor* fiának nevével találtak ironnal fölírva, kinek kezeirása azzal teljesen megegyezett s később ő maga is bevallotta tettét. *Rózsa* különben sem valami előnyösen ismert alak *Pátkán* s csak egy félével ezelőtt ígéretekkel akarta *Szántó József* pátkai mezőört rávenni, hogy *Lantai Pál* présházát gyújtja föl, mert az orrvadászat miatt egy ízben följelentette. A veszedelmes embert följelentették a székcséfejérvári törvényszéknél.

- **Öngyilkosság.** *Heller József* gabonaügynöknek az utóbbi időben nagyon megcsappant a keresete. Idős ember volt már, gyakran betegeskedett s a mostani jégverés is érzékenyen sujtotta. Ismerősei tudták, hogy nyomorba jutott és sikerült nekik az izr. hitközségtől némi segélyt kieszközölni. Az önértetes öreg ember azonban nem fogadta el a fölajánlott segítséget, inkább elhatározta, hogy megváltik az élettől. Valahogy mérget szerzett s azt egy pohár vízben feloldva vasárnap reggel 6 órákor ösz-utca 3. sz. a. levő lakásán megitta. A halál nem állt be rögtön, mint *Heller* hitte s hozzátartozói nagy rémülettel vették észre, hogy az öreg kinosan vergődik. Azonnal orvosért küldtek s *dr. Vizteleky* Frigyes, ki éppen a szomszédában járt, átisetett és tejet rendelt a halállal vívódó embernek, de az természetesen

nem használt. *Dr. Palánsky* a kerületi orvos ezidőtájt nem volt a lakásán található, azért az időközben megérkezett *Polczar* Péter alkapitány elküldött *dr. Molnár József*hez, a ki azonban csak másodszeri hívásra jelent meg, midőn már az agonia beállt s a szerencsétlenül segíteni többé nem lehetett. Beszállították a a városi kórházba, a hol másnapra kiszenvedett. Jóllehet *Heller* már több ízben emlegette ismerősei előtt, hogy öngyilkos lesz s a helyszínén megejtett rendőri vizsgálat is föltétlenül megállapította az öngyilkosságot, mindazonáltal *dr. Molnár* gyanusnak találta az esetet, azért a jegyzőkönyv illetékes intézkedés végett áttetett a kir. ügyészséghez.

- **Szedelgő urasszony.** A budapesti rendőrség e hó 27-én egy megnyerő külsejű öszhaju asszonyt tartóztatott le, a ki a családok egész sorozatát követte el a — könyörületeség nevében. Az eset maga nem éppen szokatlan már, de szomorú érdekessége annak az öreg asszonynak az egyéniségében rejlik, a ki megvetette a becsületes szényenséget és családjának becsületes nevével megfélemlkezve, bűnös uton szerzett magának pénzt, hogy fényesen, kényelemben élhessen. *Özvegy Légmann* Alajosné szül. *Námessy* Lujza előkelő székcséfejérvári családból származott s itt sokan ismerték, midőn férjének még nagy fűszerkereskedése volt. Mintegy 10 évvel ezelőtt özvegyen maradt s akkor ugyszólván teljesen vagyontalanul fölment a fővárosba. Egyideig könyörödmányokból élt, de mivel a kereset eme bizonytalan módját csakhamar kimerítette, mást gondolt az özvegy. Fényes lakást bérelt s személyesen gyűjteni kezdett különböző létező és nem létező egyletek számára s az így szerzett pénzből fedezte tetemes kiadásait. Azonkívül a lapok hirdetési rovatában állásokat hirdetett s a jelentkezőktől nagyobb összegeket csalt ki, hivatal azonban egyiknek nem szerzett. Most végre megcsipték, mert egy vidéki nagybirtokos feleségének zsaroló levele irt, melyet az nyomban átszolgáltattott a rendőrségnek. Az öregasszonyt erre tartóztatatták, de az konokul tagad mindent.

- **Állatvásár** A *Duna-Pentele* községben beszűntetett állatvásár tartását fejérmegye alispánja újból megengedte. A legközelebbi állatvásár f. é. szeptember 5-én fog megtartani.

- **Halálos esés.** *Parrag Ferencz füleli* lakos e hó 27-én vejével kazalozott a ház végében levő szérius kertben. *Dolga* végeztével lekiáltott vejéhez, ki a kazal aljában foglalatoskodott, hogy támasszon oda egy létrát mert leszállni akar. Alig lépett azonban a létra legfelső fokára, az eldőlt és *Parrag* oly szerencsétlenül esett le a több üles magasságból, hogy azonnal meghalt. Mivel az eset felette gyanusnak látszik, jelentés tétetett a székcséfejérvári törvényszéknél, mely a vizsgálatot már meg is indította.

- **Rendőrségi krónika.** *Horváth* Józsefnek halász-utca 16. szám alatti lakosnak már több ízben volt némi koczódása a rendőrséggel, mert a jeles asszonyszemély nagy előzárattal bocsátkozott olyan „üzletekbe“, a mihez neki tulajdonképpen semmi köze sem lett volna. Most legutóbb is *Mayer* Jánosnak a tobak réten levő szénaboglyját próbálta eladni *Weisz* Károly börgyárosnak a saját jószágá gyanánt, de rajcsipték a hamis manipuláción és a törvényszéknél följelentették. — *Antal* József és *Máté* József rácz-utcai lakosok e hó 28-án délben a városház-téri vasárnap börszeértekezleten valószínűleg a napi árfolyamról beszélgettek, miközben egy kis nézeteltérés támadt közöttük. E miatt aztán hajbakaptak és jobb ügyhöz méltó buzsósággal gyomorozni kezdték egymást, de a rendőrség csakhamar észrevette a dolgot

és erélyes föllépésével megakasztotta az átkos viszálykodást. Mindkét küzdőfél érzékeny büntetésben fog részesülni. — *Lissi János és Horváth András* maroshegyi lakosok régebb idő óta ellenséges viszonyban élnek az ottani hegyőrrel s gyakran összetűztek vele. A hivatalos tekintélyét féltékenyen őrző szőlőkerülő végre megalkalta a bosszantást és minkettőjüket följelentette a rendőrségnél, a hol egyenkint 2 frt pénzbüntetésre ítéltettek. — *Szabó István* ifjú legény a múlt vasárnap este vágyó szemekkel nézegette a szintén legénysorban levő *Takács András* szive galambját, a mit az elegendő oknak vélt arra, hogy összekapaskodjon vele. A rózsasziget egyik kies pontján esett meg a mérkőzés, mely Szabó leveretésével végződött. A póruljárt legény tapasztalatokkal és több késszurással hagyta el az árnyas küzdőteret, míg riválisát legközelebb a rendőrség fogja kérdőre vonni a kényes esetnek minden lovasági szabálylyal homlokegyenest ellenkező módon való elintézése miatt. — *Bótos István* öreg-hegyi hegyőrt több rendbeli mulasztás miatt a főkapitány ma a hegyközség szolgálattól rövid uton elcsapta.

— Aki jól akar vásárolni divat, vászon és fehérnemű árut, az teljes bizalommal menjen **STEININGER SANDOR** Székesfehérvárról Nádor-utca 19. szám (tejes-köz sarkán) levő üzletébe. Ott elismert szolid, jutányos áron beszerezheti szükségleteit. — Különben a jövő számunkban közlendő hirdetésre előre is felhívjuk a t. olvasó közönség figyelmét.

I R O D A L O M.

„Középeurópai műépítmények.“ czim alatt adta ki *Tóth Mike* S. J. kalocsai főgymnáziumi tanár egy 430 oldalra terjedő vastkos kötetben utazási élményeit. A szellemes és nagy tudású szerző, mint a könyv czíme is mutatja, művében főképpen arra törekedett, hogy a középeurópai államok nevezetesebb műépítményeinek és műkincseinek hü leírását adja. Ez a könyv elsősorban a laikus közönség számára lett írva, azért a szerző teljesen mellőzi a látóknak szigoruan tudományos magyarázatát, de azért a szakértők is élvezettel olvashatják. Olvasása közben panorámaszerűen vonul el szemünk előtt a szebbnél-szebb érdekes látványok sorozata, melyeket a szerző mint egy kiválóan kedves és bötapasztalatu utitárs, szellemes előadásban részletesen megismerttet velünk. Utazási zsebkönyvül is nagyon ajánlatos mű ez, de gyönyörűséget talál benne az ut fáradtságai nélkül is mindenki, a ki a szép iránt érdeklődik. Egész tartalmában pedig világos képét adja ama valószínűságnak, hogy „az egyház volt mindig leghűségesebb dajkaja a művészeteknek és teljes kifejlődésüket, szindus virágzásukat az egyház nemes szellemének, az egyház fejedelmi bőkezűségének köszönhetik.“ Ennek megismerése felette szükséges. Az ember nem hinné, hogy a művészetek történetében is oly ferdítés és gyanúsítás lehetséges, mely egyházunkat sérti. A hitgnyolód Ruskin-féle akadémiai fiadvány ezt is megteszi. Ne engedjük, hogy az epés hőbortosság s a frázisok kopótt rongyaiba burkolt tudatlanság ez ügyben is megmételjezzze a közönség elméjét. Az új művészet, t. i. a klasszikus értékű az egyházé. Ezt különféleképpen hangsúlyozzuk és mutassuk ki.

A Franklin-Társulat kiadásában megjelent finom kiállítású, 173 képpel díszített mű megrendelhető a szerzőnél *Tóth Mike* S. J. főgymnáziumi tanárnál *Kalocsán*. Ára füzve 1 frt 50 kr., vászonkötésben 1 frt 80 kr.

Uj ajátossági könyv. A jelen év szeptemberében „Enekeljétek az Urnak“ czimvel a serdülő katolikus ifjuság számára egy új imádságos és énekes könyv jelenik meg. Szerkesztették *Kersch Ferencz* székesegyházi karnagy Esztergomban és *Kiss János* dr. budapesti egyetemi tanár. Ez utóbbi az imádságos részt amaz a könyv énekes részét állította össze. A könyv nemcsak a gimnáziumok és reális iskolák, hanem polgári és elemi tanítóképzők, polgári iskolák s más rokon iskolák ifjuságának is

megfelel. A minfegy 430 oldal terj delmü s rendkívül izlésesen kiállított könyv ára füzve 1 frt 20 kr., igen finom és erős kötésben piros metszéssel 1 frt 50 kr., igen finom és erős egész bőrkötésben, piros metszéssel 2 frt 20 kr. A megrendelések ily czimre intézendők: *Kiss János dr. egyetemi tanár, Budapest, VII., Rottenbiller-utca 5a. III. em. 21.*

Az „Aratás“ A „Hazánk“ fővárosi napilap mellékletét vettük, melynek czíme: „Aratás.“ Ez egy igen értékes füzet, nevezhetnénk aratási almanachnak, mely az aratást poetikusan és közgazdasági oldaláról tárgyalja az előbbi irányban igen szép költői nyelvezettel, az utóbbiban pedig kellő alaposággal. A könyv czélját és irányát különben a „Hazánk“ szerkesztősege a következőkben adja: „A hazai föld szeretetét hirdetjük, mert hisz ez a szeretet képezi nemzetünk fenállásunk alapját. A magyar gazda, földmives érdekeit védelmezzük a mindent elnyelni akaró merkantilis tüke áradata ellen. Az aratás című könyvünkben is akár szépirodalmi, akár szaktudományi, akár ismertetés, vagy költemény alakjában ezek az eszmék nyerne kifejezést. Mikor itt ismertetjük a magyar aratási szokásokat s rámutatunk a mezőgazdasági szocializmusra s az annak ellensúlyozására alkotott törvényre; egyuttal nem mulasztjuk el, hogy be ne mutassuk a külföld mezőgazdasági munkás ügyét, az európai egyes államokban divó aratási szokásokat, melyek közül valóságos tükre az orosz falusi életnek Szaltykov-Scedrinnek „Képek a falusi életből“ című műve, melyet dr. Kacziány Géza fordított könyvünk számára magyarra.“ Gazdag tartalma a következő: Az aratás és a szocializmus. Irta: *Rubinek Gyula*. A mezőgazdasági munkásügy külföldön. Irta: dr. *Halom Dezső*. A nararénusok aratása. Irta: *Magyar Gyula*. Mikor aratnak a földön? (Tanulmány.) A munkástörvény. Az időjósáslásról. (Ismeretetés.) Magyarország idej termése. A buzakirály. Aratás a külföldön. Aratás után. Irta: *Bárány István*. Az aratás népdalokban. Kérek a falu életéből. Irta: *Szaltykov Scedrin*. Fordította: *Kacziány Géza*. Aratók dala. Irta: *Pabágyi Lajos*.

NYILT-TÉR.*

OLCSÓ PENZI!

Törlesztéses jelzálog kölcsön

1000 frttól fölfele

4 $\frac{1}{2}$ % kamat mellett

kapható

FÖLDEKRE * * *

és

* * * * * **Székesfehérvári**

HÁZAKRA is. * * *

A kölcsön összeg kifizetése nem jelzálog papirokban, hanem **készpénzben**

történik.

Pénzügyintézetnél fennálló tartozások konvertáltatnak.

Érdekelteknek bővebb felvilágosítást nyújt

Németh Ödön

az „Unio Catholica“ főfelügyelője.

Székesfehérvár, Szent-István-utca 3. szám.

* E rovathban közölttekért teletlősséget nem vállal a szerkesztő.

KÖZGAZDASÁG.

Az érett dinnye ismertető jelei.

Egy gyümölcsünk sincs, melynek oly nehéz volna érettségi fokát külsőleg meghatározni mint éppen a dinnyefélék; pedig városokban nyáron át ezen gyümölcsből fogy el legtöbb. Nagyon sok is a panasz ugy a vevők, mint az eladók részéről, mert az egyik fél sem akarja magát csalódásnak és veszteségnek kitenni.

A dinnyék érettségét és jóságát csak teljes szakismeret és hosszas tapasztalat után lehet meghatározni s így azt is, hogy mikor szedendők és mikor fogyasztandók. Allíthatjuk, hogy a mint a vevő közönség nagy része nem képes meghatározni, vajjon érett és jófajtájú-e a vásárolt dinnye, épen ugy a legtöbb eladó sem tudja megmondani annak állapotát. Ezen okból nagyon is nehéz ily vitás esetekben dönteni. Általában különbséget kell tennünk a mezőn levő dinnyék érési idejének ismertető jelei és a piacon kínált dinnyék minőségének ismertető jelei között.

A mezőn fölismerjük a görög-dinnye érettségi fokát: 1. ha az inda töve felé a dinnyétől számított harmadik levél mellett levő bajusz el van száradva; 2. ha a dinnye elveszti fehér-harmatos színét, vagyis élénkebb színezést kap; 3. ha megkopogtatva tompa hangot ad, mint az üres hordó.

A piaci árusításra szánt dinnyét azonban néhány nappal előbb kell leszedni, különben mire eladásra kerül, túlerétt lesz. Ennélfogva a piaci dinnye sohasem lehet oly jóízű és üde, mint a mezőről azonnali fogyasztásra szedett; tehát bizonyos fokig fonyadt. A piaci görög-dinnye érettségét fölismerjük: 1. ha nagyságához mérten relative könnyű; 2. ha a körmünkkel a héja nehezen tudunk behatolni, vagyis héja kemény; 3. ha szárát levágva fehér czérnalaku szálatokat látunk a metszefelületen; 4. ha megkopogtatva tompa hangot ad és 5. ha a dinnye héja vagy egyszínű, vagy ha sávos, e sávok elkülönítettek; határozottak nem elmosódottak. Az elmosódott sávu dinnyék rendszeren elfajzottak. Ezen utóbbi ismertető jel leginkább a fajta megállapítására vonatkozik.

Lágy, fonyadt dinnyét nem tanácsos vásárolni, mivel soha sem jó ízű.

A sárgadinnye érettségi fokát sokkal könnyebb fölismerni, ugy a mezőn, mint a piacon. A mezőn fölismerjük: 1. ha a dinnye a fajtáját jellemző szint veszi föl. 2. ha nagyságához mérten könnyű. 3. ha a szár, a dinnyefőnél egy vonalrepedés által körül van véve, mely az érés előhaladásával mindinkább jobban terjed, míg végre a szár egészen könnyen elválasztható a dinnyéről. A piacon levő sárgadinnye érettségi fokát fölismerhetjük: 1. ha a dinnye kellemes szaga; 2. ha aránylag könnyű; 3. ha a szár körül van határolva és a másik végén a dinnye a gyengébb nyomásnak engedve kissé behorpadt; 4. ha a dinnyék színe vagy sárga, vagy a narancssárga színbe átjátszó és 5. túlerétt, ha megrázva halljuk a magnak mozgását.

Ezek természetesen csak általános ismertető jelek, melyek mellett még mindig csalódhatunk, ha az egyes fajtákat nem ösmerjük.

Kreizler Sámuel és Fia

Székesfehérvár, Belpiacz, saját ház.

Ajánlja

dúsan felszerelt raktárát

legdivatosabb

női ruhakelmékben, asztal-,

fehérnemű és csinvatokban,

ágy-, asztalterítők, szőnyegek

és függönyökben.

Használt
iskolai könyvek
 AZ ÖSSZES
 helybeli iskolák részére
 még a készlet tart
bekötve, féláron!
 ugyszintén
uj iskolai könyvek
 mindennemű
ISKOLAI SZEREK
 jutányos áron kaphatók
KAUFMAN F. könyvkereskedésében
 Székesfejervár,
 KOSSUTH-UTCZA 5-IK SZÁM.

Számok, körlevelek és arjegyzékek tisztán és csinosan!

ALAPITVA 1871. ALAPITVA 1871.

SZÁMMER IMRE

könyvnyomdája (gőzerővel)
 KÖNYVKÖTÉSZETE
 ES LEVÉLBORÍTÉK-GYÁRA
 —————* SZÉKESFEJÉRVÁROTT.*—————

Készít minden néven nevezendő
KÖNYVNYOMDAI MUNKÁKAT.
 Raktárt tart kész nyomtatványokból:

Városi és községi előjárók és árvaatvák számára. Szolgabírói hivataloknak. Ügyvédek, járásbírók és végrehajtók részére. Róm. kath. és ref. lelkészi hivatalok számára. Takarékpénztárak, segély-egyletek, kaszinók és olvasókörök részére. Uradalmak, bérlek és gazdák számára. Gyógyszertártulajdonosok részére. Kereskedők, iparosok és ipartársulatok számára. Szállodatulajdonosok és vendéglősök számára.

Továbbá:
IRÓPAPIROK, LEVÉLBORÍTÉKOK és LEVÉLPAPIROKBÓL
nemkülönb.
IRODAI SZEREBŐL:
 tinták, írónok, valódi aczel- és réztollak tollnyelvek, perséviánszok s több effélékből jutányos árak mellett!

Még hívó-, belépti-, czim- és látogató-jegyek díszesen!

Ajánljuk a római katolikus egyéneknek
 AZ
„UNIO CATHOLICA“
 biztosítási szövetkezet
TÜZ ÉS JÉGKÁROK ELLENI BIZTOSÍTÁSNÁL.
Olcsó díjak! ————— Jó feltételek!
 CSAK RÓMAI KATHOLIKUSOK * * * * *
 * * * * * BIZTOSÍTÁSA FOGADTATIK EL.
 Az „UNIO CATHOLICA“ dunántúli felügyelőségének vezetője
NÉMETH ÖDÖN főfelügyelő.
 BŐVEBB FELVILÁGOSÍTÁSSAL SZOLGÁL A SZERKESZTŐSÉG.

STEININGER SÁNDOR divat-, vászon- és szőnyeg-üzletében
 Székesfejervár, (Pollák cipésszel szemben)

a őszi idényre a legdivatosabb női szövetek, női és gyermek felöltők megérkeztek és azok meg-
 lepő olcsó árakért adatnak el.
 Vászonneműekben szintén nagy választék.

1 vég vas vászon 30 rőfös kitűnő minőség ezelőtt 7 frt 50 kr	most 4 frt — kr.
1 „ kanavász 30 „ „ „ „ 7 frt 50 kr	most 3 frt 80 kr.
1 „ Rumburgi 50 „ „ „ „ 25 frt — kr	most 8 frt 50 kr.

Kérem a tisztelt közönség szives pártfogását, az elismert szolid és jutányos kiszolgálásról már előre is biztosíthatom.

Tisztelettel
STEININGER SÁNDOR.